

ANSWER KEY

TO

INTENSIVE BULGARIAN
VOLUME 2

PART 2:

SOLUTIONS

to

EXERCISES

and

SENTENCES FOR TRANSLATION

copyright © 2002
Stiliana Milkova

LESSON 16

EXERCISES

(p. 11)

I.

1. Той е прочел книгата тази седмица.
2. Видял ли си някого на улицата?
3. Децата са били много уморени от толкова игра.
4. Таня е отишла на кино, а не на работа
5. Тя не е могла да намери бележката.
6. Леля Ваня е живяла в тази къща.
7. Вие сте дали по една бира на всички гости.

II.

1. Брат ти вчера е имал изпит, взел ли го е?
2. Времето е било топло, а ти си бил с палто! Защо си си го облякъл?
3. Не съм виждал ключа от пощенската кутия. Кой ли го е изгубил?
4. Днес не съм я видял в библиотеката.
5. Не си ли ги носил вече на поправка?
6. Този филм съм го гледал два пъти.
7. За рождения му ден са му купили вратовръзка.

III.

1. Недей да си отваряш очите, аз запалих свещта. /Не си отваряй очите, аз запалих свещта./ /Стига си си отварял очите, аз запалих свещта./
2. Недей да се оглеждаш в огледалото. /Не се оглеждай в огледалото./ /Стига си се оглеждал в огледалото./
3. Недей да ми разказваш този филм. /Не ми разказвай този филм./ /Стига си ми разказвал този филм./
4. Недей да ми помагаш с тази кръстословица. /Не ми помагай с тази кръстословица./ /Стига си ми помагал с тази кръстословица./
5. Недейте да се разхождате из парка. /Не се разхождайте из парка./ /Стига сте се разхождали из парка./
6. Недейте да прибирате прането на сухо. /Не прибирайте прането на сухо./ /Стига сте прибрали прането на сухо./
7. Недей да ставаш права. /Не ставай права./ /Стига си ставала права./

SENTENCES FOR TRANSLATION

(p. 19)

1. - Няма ли да опиташ пържолите?
- Благодаря, но вече ги опитах.
- Не си ги опитал. Опитай де.
2. Трябва да си призная, че никога не съм бил в България, така че не мога да ви кажа много за техните народни носии. Виждали ли сте ги?

3. Нямам търпение да изчакам докато раздадат наградите. Не можем ли да ги накараме да ги раздадат сега? Не мога да издържам повече.
4. Имаме много работа. Наистина трябваше да сме свършили всичко още вчера, но дресирахме кучето цял ден.
5. Наистина ли няма нищо за ядене в хладилника? Можеше поне да ми оставиш малко месо или сирене. Ял съм само пържени яйца откакто си пристигнал.
6. - Не съм извеждал кучето, защото ме е страх от животни.
- Ама той не знае ли къде е вратата? Остави го да излезе сам.
7. - Ангел дойде /идва/ ли тази сутрин?
- Да, дойде да ти зададе някакви въпроси за народните танци, защото знае, че си бил на много такива фестивали. Иска да знае как се танцува хоро.

Note to (7). It is possible to translate the question "Has Angel come by this morning?" using the past indefinite tense in the following way "Ангел идвал ли е тази сутрин?" but Bulgarians would rather use the aorist instead: "Ангел дойде /идва/ ли тази сутрин?"

LESSON 17

EXERCISES

(р. 38)

I.

1. очаровани
2. сложени
3. развалено
4. разбито
5. смелен
6. смачкана
7. лъснати, изпрани, навит

II.

1. който
2. който
3. когото
4. която
5. която
6. което
7. които

III.

Момчето, с което пътувахме в едно купе, изглеждаше малко нервно. Непрекъснато задаваше въпроси. Щом не му отговореха веднага, се разсърдваше – ту тропваше с крак, ту се обръщаше с гръб. Щом наближихме някоя гара, питаше дали е последна. Ако влакът спреше, не се успокояваше. Щом тръгнем отново, искаше ни билетите за проверка. Не взимаше големи глоби – само по един бонбон. Като излезем от тунел – пак искаше билетите. Ако му станеше скучно, пак проверяваше. Не знам за него, но за мене това пътуване не беше скучно.

SENTENCES FOR TRANSLATION

(стр. 45)

1. Яденето, което ти обещах, е готово. Можеш да го сервираш такова, каквото е /така, както е/. Само трябва да отида до магазина да купя подходящо вино. Ако искаме да ядем това ядене както подобава, имаме нужда от червено вино. Ако можеш да изчакаш докато се върна, ще ядем веднага щом се върна.
2. Там правят какви ли не фестивали. Но никога не съм бил на нито един. Всеки път щом пристигнем, научавах, че всички билети са продадени.
3. Не се тревожи! Къщата е построена, стените са боядисани, и стълбището е поправено. Утре нямаме и наполовина толкова работа, колкото имахме днес. Човекът, от когото я купихме ще бъде много изненадан.

4. Който и да ме търси, кажи му, че съм излязла за цигари.
5. Това, което ме тревожи е, че днес няколко пъти виждам мъжа, който стои на ъгъла. Като че ли е навсякъде, където съм и аз.
6. Решено е значи. Ще си говорим на ти, макар и ти да си учителят, а аз да съм студентът.
7. Какъв късметлия съм! Въпреки че имам много отговорности, аз все пак ще гледам телевизия докато всички останали работят. Цялата минала година работех докато си легнех. А сега колкото и телевизия да гледам, все не ми стига.

LESSON 18

EXERCISES

(p. 63)

I.

В събота отиваме на планина. Каним и колегите от службата. Отначало тръгваме с коли. Преценяваме колко човека сме и решаваме колко коли ни трябва. От паркинга продължаваме пеша. Пътят не е лек и спираме няколко пъти за почивка. Предварително си приготвяме закуска и взимаме освежителни напитки. Всеки избира най-подходящи дрехи и най-важно – обувки. Аз обувам специални

маратонки. Иначе хващам мазоли. Разходката трябва да е удоволствие, а не

мъчение

II.

1. опитам
2. попитам /разпитам/
3. попитах
4. опиша
5. написа, препише
6. подпишете

III.

1. Помогнахте им, а на мене ще помогнете ли?
2. –
3. Дадох **и** книгата, а тя не я върна.
4. Не му обяснявай, той го знае добре.
5. Занесохте ли му подаръци?
6. Голямата чест ни се падна. /Падна ни се голямата чест./
7. Часовникът ти ме буди всяка сутрин в 6 ч.

SENTENCES FOR TRANSLATION

(стр. 73)

1. Тази ракия не струва. Не ми харесва. Обикновено пия малко ракийка със салатата. Искях да си пийна малко сега, но размислих.
2. Зъболекарят иска да ми извади още един зъб. Винаги си пее докато ги вади. Мисля да си намеря нов зъболекар.
3. Преди месец заваливаше всеки следобед. Но не е валило отдавна. Може би ще завали сега.
4. Четях вестник като станех всяка сутрин. Винаги беше прекалено рано да работя и затова всяка сутрин четях поне два вестника. Но после реших, че трябва да се откажа от този навик.
5. Когато хората си казват довиждане, често се ръкуват /си стискат ръцете/.
6. - Какво ти е?
- Не зная. Не ми е добре. Изведнъж ме заболя стомахът.
- Винаги те заболява стомахът когато трябва да седнеш и да поработиш. Нищо ти няма.
7. Хайде да се измъкваме от тук. Време ми е да си лягам.

LESSON 19

EXERCISES

(p. 91)

I.

1. Сърдех се, защото ме беше излъгал.
2. Очакваше се сняг, въпреки че зимата беше почти отминала.
3. Платиха му, защото беше свършил работа.
4. Всички, които бяха дошли, слушаха внимателно.
5. Сигурна бях, че никой не беше те търсил.
6. Търсеха кандидати, които бяха работили повече от две години.
7. Мислех, че всички вече се бяха събрали.

II.

1. Тортата беше разделена на равни парчета.
2. В края на годината най-добрите ученици ще бъдат наградени.
3. Вече се продават билети за концерта.
4. И последният срок да подадат молба беше изпуснат.
5. Колата беше оставена на най-близкия паркинг.
6. В центъра на града ще бъде построена нова театрална сграда.
7. Шофьорът на автобуса беше глобен за превишена скорост.

III.

1. Уплашени от прогнозата за времето, те останаха вкъщи.
2. Разочарован от любимия си отбор, той вече не ходи на стадиона.
3. Измокрен от дъжда, той трепереше от студ.
4. Учуден от упорството му, аз не искам да го виждам.
5. Заслепен от слънцето, той не вижда пътя добре.
6. Предупреден за последствията, той стана много внимателен.
7. Зарадвана от новината, тя я съобщи на всичките си приятели.

SENTENCES FOR TRANSLATION

(p. 97)

1. Бил съм в България няколко пъти, но този път когато пристигнах, толкова много неща се бяха променили, че дори не можах да се ориентирам в София - град, който познавах добре.
2. Срещата, организирана от нашето общество, беше много успешна. Съжалявам, че не можа да дойдеш.
3. Когато пристигнах бях доста изненадан да разбера, че ти вече си беше тръгнал. Обаче бързо се сетих защо е трябвало да си тръгнеш.
4. Потърсих вчерашния вестник, но той вече беше изхвърлен.

5. Виж какво е станало! Красивата мома е била превърната в жаба от лошия магьосник. Когато го научих, тя вече беше продадена на зоологическата градина.

6. Това куче не хапе. Било е дресирано от едни много симпатични хора.

7. Намерих го на Патриарх Евтимий – напълно се беше загубил. Още не е свикнал да се разхожда сам из София.

Note to (3) The Bulgarian verb "сещам се / сетя се" best translates the English "to figure out."

LESSON 20

EXERCISES

(p. 115)

I.

1. сеченето
2. владееенето
3. Плуването
4. Писането
5. Четене /Четенето/
6. въвеждането
7. издаването

II.

1. В този ресторант се предлага италианска кухня.
2. Не се продават цигари на малолетни.
3. Пощата се получава още преди девет часа сутринта.
4. На южното Черноморие сезонът се открива по-рано, отколкото на северното.
5. В това малко село се прожектират само по два филма седмично.
6. Качамакът се прави от царевично брашно.
7. На село чергите се перат на реката.

III.

1. Не трябва да стоиш на течение.
/Не бива да стоиш на течение./
/Не стой на течение./
/Не може да стоиш на течение./
2. Не отваряй прозорците.
/Недей да отваряш прозорците/
3. Не трябва да слагаш оцет на домати салата.
/Не бива да слагаш оцет на домати салата./
/Не слагай оцет на домати салата./
/Не може да слагаш оцет на домати салата./
/Недей да слагаш оцет на домати салата.
4. На този ден не връщай гости от прага.
/На този ден не може да връщаш гости от прага./
/На този ден не трябва да връщаш гости от прага./
/На този ден не бива да връщаш гости от прага./
5. Вносът на алкохолни напитки в страната не е разрешен.
/Не може да внасяш алкохолни напитки в страната./
/Не бива да внасяш алкохолни напитки в страната./
/Не е разрешено да внасяш алкохолни напитки в страната./

6. Уважавай възрастните.

7. Не са за ядене. /Не стават за ядене./ /Не бива да ги ядеш./

SENTENCES FOR TRANSLATION

(p. 119)

1. Пушенето е забранено в сградите на университета. Тук не се пуши. Освен него ето там. Той пуши, където му се иска.

2. Пие ми се малко шампанско. Шампанско обикновено се пие само в Русия и Франция. Но няма значение. Тази бутилка става ли за пиене?

3. Бързо! Купи два билета за отиване и връщане. Само трябва да побързаме малко. Нямаме време за губене.

4. Така не се прави шопска салата! Гледай, ще объркаш всичко. Дай на мене! Гордея се със салатите, които правя, а правенето на истинска шопска салата не е лесна работа.

5. Не ми се спи, но наистина не бива да си лягаме късно тази вечер.

6. Струва ми се, че превеждането на тези изречения върви по-бавно от обикновено. Не ми се ще /не ми се иска/ да ги завърша. За съжаление, тук не е разрешено /не се разрешава/ да се пропускат /пропускането на/ часове.

7. Разхождането на кучето е само мое задължение. За известно време брат ми го разхождаше, но стана ясно, че само аз знам как се прави както подобава.

LESSON 21

EXERCISES

(p. 135)

I.

1. Питам я дали иска да дойде с нас.
2. Ако се отвори някъде врата, тя трепва.
3. Не знаеш дали се сърди или не.
4. Разбери дали е подал молба да го приемат в Съюза на преводачите.
5. Ако отвориш сутрин очи, виждаш голямото кафяво мече да се смее.
6. Те не пишат в писмото си дали лозата на двора се развива добре.
7. Ако се наведе прерязва ме силна болка в кръста.

II.

1. Когато го заболи стомахът, той побелява.
2. Ако напрежението се усили /се увеличи/, ще разкажеш някой виц.
3. Ако гледаме живота през черни очила, всичко почернява.
4. Аз не държа килима на слънце, да не избледнеят цветовете му.
5. Виждам, че се успокоявате като слушате всичко това.
6. Тя се развеселява, когато слуша песни от трийсетте години.
7. Време е да се прибираме. Виж, небето потъмня.

III.

1. е идвал /се е обадил/
2. е направил, е казвал, надмина
3. се е обадил
4. влязоха
5. позна
6. се е отказал
7. боядисахме

SENTENCES FOR TRANSLATION

(p. 140)

1. Тя казва, че днес той не е дошъл в час. Доколкото зная той не е идвал от седмици. И на което и да е кафене да отида, все го виждам.
2. Как така не можеш да уредиш срещата? Просто вдигаш телефона, обаждаш се на човека, и това е. Ако откаже да дойде, с удоволствие ще ти помогна да го убедиш. Не ти ли е обещавал много пъти да се срещне с нас?
3. - Извинете, можете ли да се наведете и да вдигнете книгата ми? Изглежда е паднала.
- Съжалявам, но не мога. Автобусът е препълнен. Всеки път като мръдна, някой ме бутва.

4. - Не се ядосвай, но съседът изглежда отново е взел колата ти.

- Какъв ужасен съсед! Като че ли си мисли, че е негова. Защо ли му дадох ключовете?

5. - Виждал ли си Боряна днес?

- Не, няма я тук сега. Нека да проверя дали въобще е идвала днес. Ами виждам, че кучето **и** е в кабинета **и**, така че трябва да е дошла.

6. Работех в много ресторанти, когато ходех на училище. Работих в един три години, после започнах да работя в друг, после в трети, и накрая ме изгониха и от него. Сготвя ли нещо, някой изведнъж се разболява.

7. Забелязвам, че не си спал много напоследък. По-удобно ли ще е, ако се опитаме да се свържем по друго време?

Note to (3) To express the English "to take a step," Bulgarians would use the verb "мърдам / мръдна," a verb which was inadvertently omitted from the glossary.

LESSON 22

EXERCISES

(p. 156)

I.

Ще се стараем да сме станали рано сутринта, но от опит знаем, че колкото и да е рано, Митко вече ще е станал. Нали слънцето вече ще е изгряло? Ще е събрал дърва, ще е наклал огъня и ще е сварил вода за кафето. Кучето също ще се е събудило. Ще го гледа предано в очите и ще върти опашка. То е, защото той ще му е дал вкусен кокал – или може би просто от обич? Прострените на въжето дрехи ще са изсъхнали. Той ще е почистил калните обувки. Ще остава само да изпием кафето, да се качим в лодката и да потеглим.

II.

Знаех, че и този ден щеше да бъде като другите. Щяхме да станем рано, щяхме да закусим и да проверим има ли писма за нас. После децата щяха да отидат на училище, а възрастните – на работа. Само аз (котката) щях да остана да скучая самичка. Мишки нямаше вече няколко месеца, а врабчетата бяха далече. Нямаше и да се опитвам да хвана някое. Първо, те бяха много далече. И второ – нямаше да бъдат вкусни, ако ги ядеш с перата. Щях да лежа на килима и да чакам някой да се прибере вкъщи.

III.

1. Ако не бяха толкова сигурни в успеха си, те щяха да проверят.
2. Ако не знаеш пътя, питай.
3. Ако ги бяхме поканили, те щяха да дойдат.
4. Ако отидат някой път отново там, те ще се обадят.
5. Много е студено. Ако бяхме купили цветя, те щяха да измръзнат.
6. Ако се беше обърнал към тебе за помощ, ти щеше да му помогнеш.
7. Ако зная, че ще дойдеш, ще те чакам.

SENTENCES FOR TRANSLATION

(p. 159)

1. Ела в пет, ако искаш. Само че още няма да съм свършил работата. Щях да започна по-рано, но Иванчо се обади и си поприказвахме. Ще трябва да променим крайния срок.
2. Ако знаех, че ще се подхлъзне, щях да го хвана. Можеше поне да ми каже за намеренията си. Така нямаше да го настъпя и той нямаше да падне.
3. Българският език има толкова много думи за различните роднини. Нямаше дори да зная, че той ми е баджанак, ако не ми беше казал.

4. Щях да уредя среща с нея за утре, но всичко зависи от това, кога тя ще се върне от Варна. Нямах да се върне преди петък, но чувам, че там много вали, така че тя сигурно ще пристигне по-рано.
5. Дълбоко уважавам нашия учител. Той ми направи силно впечатление /Той силно ме впечатли/.
6. Щях да седна /седя/ тук и да се подготвям за изпита. Но ако това ти пречи, мога и да си тръгна.
7. Страхувам се, че срещата няма да бъде достатъчно дълга. Няма дори да сме се ръкували и ще е време да си тръгваме.

LESSON 23

EXERCISES

(p. 178)

I.

Петър и Павел бяха близнаци. Днес беше рожденият им ден. Те навършваха десет години. Преди да се върнат от училище, майка им щеше да е приготвила обета. В цялата къща щеше да бъде топло. Раздавачът щеше да е идвал и да е донесъл поздравителните телеграми от баби и дядовци. Майка им щеше да е подредила на леглата им красиво украсени пакети. Какво ли щяха да са сложили родителите им в пакетите?

II.

1. Сияещото слънце хвърля светлина върху поля и планини.
2. Капещата от крана на чешмата вода го дразни.
3. Търсешият му поглед я намира на една маса в ъгъла на ресторанта.
4. Всички гледат танцуващата двойка.
5. Тя с ужас забелязва тихо отварящата се врата.
6. Кръжачият над града самолет клати криле за поздрав.
7. Децата разговарят и не виждат викащата ги учителка.

III.

1. Заминавайки от София, те се обадиха да се сбогуват с всичките си приятели.
2. Ние обсъждахме предложенията и вземахме решения по всяко едно от тях, съобщавайки редовно на заинтересованите лица.
/Обсъждайки предложенията, ние вземахме решения по всяко едно от тях като съобщавахме редовно на заинтересованите лица./
/Ние обсъждахме предложенията и вземайки решения по всяко едно от тях, ние съобщавахме редовно на заинтересованите лица./
3. Удряйки печат на писмата, аз забелязах, че едно от тях не е подписано.
4. Откривайки изложбата той каза, че дебютът на младия художник ще предизвика одобрението на публиката.
5. Слагайки чайника на печката, тя забелязва, че вчера е забравила да я изключи.
6. Отваряйки вратата, той установява, че някой е влизал в стаята в негово отсъствие.
7. Премисляйки възможните отговори, Григор вижда, че никой от тях не е подходящ.

SENTENCES FOR TRANSLATION

(р. 182)

1. Хората изпуснали бързия влак трябваше да вземат бавния.
/Изпусналите бързия влак трябваше да вземат бавния./
/Хората, които са изпуснали бързия влак, трябваше да вземат бавния./
2. Мажейки гърба си с кисело мляко, аз си помислих, че ако бях влязла вътре само един час по-рано, нямаше да изгоря /нямаше да съм изгоряла/ толкова лошо.
3. Планът трябваше досега да е изпълнен. Ще трябва да вземем мерки никой да не забележи колко сме мързеливи.
4. Празнуващите съседи явно си мислят, че не безпокоят никого. В наше време никой не обръща внимание на последиците от действията си.
5. Който превежда тези изречения трябва да знае много български. Ако предварително знаеха колко сложна е българската глаголна система, те щяха ли изобщо да започнат да я изучават?
6. Разминавайки се с човека, аз видях, че не беше този, за когото го мислех.
7. Ако не се грижиш за здравето си това може да доведе до неприятни последици.

LESSON 24

EXERCISES

(p. 202)

I.

1. Той отивал за пет месеца в Германия.
2. Те си строяли къща на морето.
3. Вие сте правили най-хубавата пица във вашето заведение.
4. Те настоявали за преразглеждане на делото.
5. Тя била изненадана, но не била обидена.
6. Ти си отключвал библиотеката сутрин.
7. Тя знаела, че той обичал да си пийне.

II.

Малката Мая отишла с майка си в зоологическата градина. Понеже много обичала животните, тя носела за тях семки, лешници, бонбони и дори един сандвич със сирене. Първо стигнали до клетката на маймуните. Клетката била празна. Пазачът разказал на Мая и майка и за случилото се. Маймуните били болни. Децата постоянно им давали да ядат бонбони и те се разболяли. Мая никога вече не хранела животните в зоологическата градина.

III.

Преподавателят закъснявал. Събралите се студенти отначало седяли по местата си и тихо разговаряли. После някой казал, че много му се пушело и щял да се върне след една цигара време. Двама-трима тръгнали с него. Минали още няколко минути, а вратата не се отваряла и преподавателят не влизал. Колко жалко! Лекцията обещавала да бъде интересна. Най-накрая дошла секретарката и обявила, че преподавателят бил болен. Един от студентите се оплакал, че ако знаел, че преподавателят нямало да дойде, щял да си остане вкъщи да се наспи. Другите му казали, че няма нищо, друг път щял се наспи, а сега отивали на кино.

SENTENCES FOR TRANSLATION

(p. 204)

1. Караконджулите обикаляли /се явявали/ по времето между Коледа и Йордановден. Те били големи и страшни, но не много умни. Можело лесно да бъдат измамени.
2. Доколкото знаая, той се канеше да пристигне в шест, но чух, че като пътувал имал проблеми на границата и затова щял да пристигне в София много късно.
3. Те се опитваха да ни убедят че се били превърнали във вампири. Не знаая дали да им вярвам.

4. Какво ли може да се е случило с Пенчо? Казват, че щял да дойде в ресторанта между седем и осем, а никакъв го няма.
5. Чух, че не е дошъл на изпита, защото се разболял, но не се съмнявам, защото той винаги казва истината.
6. Преди много време нямало хора на земята. Имало само маймуни и риби.
7. Сигурно е капнал от умора поради /от/ пътуването. Не каза ли, че щял да си легне рано? Винаги твърди, че е уморен, но никога не си ляга навреме.

LESSON 25

EXERCISES

(p. 223)

I.

Братовчед ми щял да ходи на почивка на море с приятели. Щели да живеят в къмпинг на палатка. Щели да си готвят сами – щели да ловят риба и щели да я пържат на скара. От магазина щели да купуват само хляб и вино. Щели да плуват и да лежат на плажа цял ден. Те били големи безделници! Жените им щели да копаят през това време в овощните градини.

II.

Нашата страна била вече модерна. Всичко това несъмнено повлияло на хората, когато кръщавали своите внучета на дядовците и бабите. От една страна, тази традиция трябвало неизменно да бъде спазвана, а от друга страна – тя разумно трябвало да бъде модернизирана с оглед на новата обстановка. Ето интересни, оригинални примери:

1. Дядото имал званието "Герой на социалистическия труд," а внучката кръстили Гертруда.
2. Бабата много работела по ОФ линия, внучката щяла да носи достойно името си Офелия.
3. Дядото бил Ламби, а внучката щели да кръстят Електра.

SENTENCES FOR TRANSLATION

(стр. 224)

1. Ти си бил голям мързеливец! Бил си работел толкова много, но аз мога да разбера по резултатите от работата ти, че нищо не си направил този уикенд. Не те ли е срам!
2. Винаги разправя лъжи за мене. Бил съм прекарвал всяка вечер по барове и никога не съм бил пишел домашното си.
3. Той нямаше да е изял сандвичите преди да стигнем къщи. Но изведнъж бил огладнял докато ние сме били в града и сега не са останали сандвичи за нас. Като че ли не е знаел, че ще ги изяде всичките.
4. Нямало дори да е започнала урока до следващата седмица.
5. Той не бил изял всички закуски! Да-да! Сигурно котката ги е изяла!
6. Автобусът трябваше да е пристигнал преди час. Какво ли му се е случило?
7. Няма да има никакъв проблем той да преведе книгата – нали уж той знаел английски много добре.

LESSON 26

EXERCISES

(p. 242)

I.

1. прегледам
2. подадат
3. огледаш
4. наглежда
5. заглежда
6. раздава
7. придава

II.

1. отлитат
2. преплува
3. полита
4. отплува
- 5. влетя /влетяха/**
6. долитат
7. заплува

III.

1. Идваше му се с нас, но никой не се сети да го покани.
2. Обличаше **и** се нещо ново и хубаво за празника.
3. В наше време на публиката **и** се слуша само лека музика.
4. На децата не им се става рано сутрин и вечер не им се ляга рано.
5. На гостите им се пие още от същото старо вино.
6. Не **и** се гледа мача по телевизията, но той настоява.
7. Не им се иска да признаят правотата **и**.

SENTENCES FOR TRANSLATION

(p. 244)

1. Всяка година садя много цветя в градината ни. Тази година ги засадох рано, когато беше още студено. После ги засадох из градината. Ако се посадят през зимата, ще бъде трудно да се засадят в земята. Както и да е, сигурно ще умрат.

2. - Наспа ли се снощи?

- Не, ние с Ангел отидохме на кръчма и цяла вечер се опитвахме да се надпием. Страхувам се, че се напихмe, защото като излизахме, кръчмата започна да се върти пред очите ни.

3. - Можеш ли да ми помогнеш да се обадя? Всеки път като вдигна слушалката и набера, чувам глас говорещ на китайски.

- Какво казва?

- Навярно, че съм набрал грешен номер, но не съм сигурен, защото връзката е толкова лоша.

- Чакай, дай аз да набера.

4. Иванчо се зачете във вестника и забрави да слезе от трамвая.

5. Когато видях професора си, опитах се да изглеждам сякаш съм се загледала /зачала/ в книгата си. Но уви, не можах да избегна срещата.

6. - Трябва ли да включим история за вампири в учебника?

- Разбира се, вампирите ще се ядосат ако ги изключим. Ще дойдат и ще ни напакосят, ако ги забравим.

- Не се притеснявай, ще отида да заключа вратата. Няма да влязат тук.

LESSON 27

EXERCISES

(p. 261)

I. (*Examples – possible answers*)

1. Ако не валеше, ние бихме отишли на разходка.
2. Ако тогава знаехте за това, вие не бихте постъпили така.
3. Ако можех да променя програмата си, бих учил повече езици.
4. Ако не бяха толкова уморени, те биха си легнали много по-късно.
5. Ако не беше гръмката и слава, ние не бихме дошли да я видим.
6. Ако имаше време, ти би ли отишъл на кафе с мене?
7. Ако му бяха съобщили навреме за това, той би дошъл навреме.

II.

1. Той би си приготвил закуската, ако не беше се успал.
2. Камен би казал това на майка си, ако останеше време.
3. Тя би гледала филма, ако не я бяха задържали до късно в службата.
4. Книгата би имала голям успех, ако беше написана на някой от международните езици.
5. Те биха напазарували на връщане, ако носеха пари.
6. Лозята биха дали много плод, ако ги поливахме.
7. Новогодишният празник би бил много по-весел, ако поканените гости се познаваха.

SENTENCES FOR TRANSLATION

(p. 262)

1. Би било добре, ако този път се справиш без помощ.
2. - Не бихме ли могли да отложим срещата за някой друг път?
- Знаеш ли, просто не мога да си представя защо не би могъл поне веднъж да направиш нещо навреме.
3. Не бих казал, че е много умен човек, но открай време ни помага да изливаме бетон. Веднъж обаче го хванахме да спи на работното място. Това не ни притесни, но трябваше да го събудим и да го накараме да се премести, за да не излеем основата (плочата) върху него.
4. - Извинете, бихте ли ми казали къде мога да пусна това писмо?
- Разбира се. Ако го пуснете в централната поща, то би трябвало да пристигне без проблем.
5. - Не би ме учудило ни най-малко, ако той вече е изял всички кебапчета.
- Наистина ли би могло всичките да са вече изядени?

6. Не напуснах къщата снощи (от страх) да не би караконджулът да ме види. Това би било наистина неприятно. Не зная дали все още ме търси, но вечер винаги внимавам за всеки случай.

7. Ако имах възможността да отида в България, със сигурност не бих отказал.

LESSON 28

EXERCISES

(p. 282)

I.

1. не би се усъмнил
2. би ли направил
3. няма да кажа /не бих казал/
4. щеше да харесаш /би харесал
5. искаме /бихме искали/
6. би разбрал

II.

1a. Hypothetical, potentially factive context: the question is meant to test the ground for a hypothetical but still likely situation (being asked to be the sponsor for a wedding).

1b. Actual, factive situation, which could have happened in the past, but did not (the interlocutor could have been asked to be a sponsor, but in fact was not asked).

2a. Hypothetical, potentially factive situation, which refers to a hypothetical but still likely event in the future (the people calling the interlocutor).

2b. Actual, factive event which did not happen in the past but could have happened (the people could have called, but they did not).

3a. Hypothetical, potentially factive statement, referring to a hypothetical event which may still happen in the future (the trip would/will still be very nice).

3b. Actual, factive statement referring to a situation that did not happen and cannot happen any more (the trip would have been very nice but it did not take place).

4a. Purely hypothetical statement referring to a hypothetical situation (managing in an unknown city without a map).

4b. Reference is made to an actual, factive situation that apparently took place in the past (someone else was left without a map in an unknown city).

5a. Purely hypothetical statement pondering the consequences of a purely hypothetical event (the earth opening up).

5b. Reference is made to an actual, factive situation that apparently occurred in the past (the earth could have actually opened up e.g. an earthquake).

6a. A Bulgarian proverb used to refer to an actual, factive event in the past, which has had unpleasant consequences. Literal translation: "If you had sat still, you wouldn't be in trouble now."

6b. Literal rendering of the meaning of the proverb.

SENTENCES FOR TRANSLATION

(стр. 284)

1. Щеше ли да нарамиш такава тежка раница, ако знаеше, че пътуването ще бъде толкова дълго?
2. Ако имаше възможност, би ли отишъл в България това лято?
3. Българският му би се подобрил, ако учеше повече.
4. Неговият български щеше да се подобри, ако беше учил повече. Зная, че аз със сигурност щях да уча много.
5. Сигурно будилникът му е счупен. Иначе не би пропуснал лекцията.
6. Ние вече сме си вкъщи, а те още даже няма да са стигнали до Централна Гара. В такъв случай, аз бих взел такси.
7. Вие трябва да сте майсторът, когото извиках. Бихте ли ми казали какво **и** има на колата ми?
8. Нямах да се изненадам, ако ме беше предупредил, че професорът винаги казва такива странни неща. Всъщност, сега той може да казва каквото си иска и аз не бих се изненадал ни най-малко.

LESSON 29

EXERCISES

(p. 302)

I.

Камен си играеше с Надка само, когато приятелите му ги нямаше. Иначе те щяха да му се смеят: такъв голям и сериозен мъж не бива да обръща внимание на малки деца. А и Надка нищо не разбираше от коли. Не знаеше даже какви гуми се купуват за фолксваген и какви за пежо. Играеше си само с кукли. А Камен още пазеше колекцията си от коли и камиони. Някои от неговите приятели също имаха колекции и си разменяха с него коли. Най-ценни бяха мерцедесите, но мерцедеси имаше само два – единият беше на Пешо, а другият – на Явор.

II.

Тези две съседки много се разбираха. Те живееха повече от трийсет години в два съседни апартамента на осмия етаж на един софийски блок. Тяхната дружба беше надживяла всички бури и трусове. Те бяха повече от роднини. След като дъщерите им завършеха училище, сигурно щяха да отидат да работят на различни места, но засега бяха неразделни. Майките им бяха ги виждали скарани, но техните сръдни траеха ден до пладне. После или едната позвъняваше на вратата, или другата. И до вечерта те се бяха сдобрили и седнали заедно пред телевизора.

/Тези две съседки много се разбирали. Те живеели от повече от трийсет години в два съседни апартамента на осмия етаж на един софийски блок. Тяхната дружба била надживяла всички бури и трусове. Те били повече от роднини. След като дъщерите им завършели училище, сигурно щели да отидат да работят на различни места, но засега били неразделни. Майките им били ги виждали скарани, но техните сръдни траели ден до пладне. После или едната щяла да позвъни на вратата, или другата. И до вечерта те щели да са се сдобрили и да са седнали заедно пред телевизора./

Note to II: The most neutral rendering of both these passages "in the past" is in the imperfect tense. As the second passage is potentially more "distanced" in meaning, the renarrated could also be used, and has been given as a variant reading. Both passages are too specific, however, for the "generalized past". Thus, although that verb form is the general topic of this lesson, it would not be the solution of choice for these particular exercises.

III.

Ако бях дядо Мраз, най-голямата ми мечта щеше да бъде да се събудя една сутрин и да видя, че е паднал първият сняг. Тогава щях да отида в килера и да извадя всички писма, които малките деца са ми написали през годината. Щях да направя списък за Снежанка на кого какъв подарък да купи. Бих могъл и сам да отида на пазар, но бих се боял, че продавачките ще ме познаят с тая бяла брада и червените

ботуши. Дори и да им кажех, че не съм дядо Мраз, че името ми по паспорт е Скрежко, те не биха ми повярвали.

SENTENCES FOR TRANSLATION

(стр. 303)

1. Преди много години хората живеели в малки села като това. После постепенно се преместили в градовете. Не мога да си представя какво ги е накарало да го направят. Градовете не били толкова лоши, но щъркелите останали в селата. Казват, че щъркелите били много мъдри.

2. Ако го бяха научили да кара като хората, нямаше да съм толкова уплашена от всички тези завой по пътя. Срамота е, че Иванчо не дойде с нас. Щяхме да можем да разчитаме на отличното му шофиране.

3. В добрите стари времена, всеки е делял със съседа си. А сега всеки трябва да си има своето.

4. Докато съм била в безсъзнание, те разправяли какви ли не истории за мене. Ужас! Ако не се страхувах толкова от мишки, нищо от това нямаше да се е случило.

5. Мина ми през ума, че той сигурно никога не е живял в София и затова винаги се загубва. Наистина трябвало е да се сетим да му дадем карта.